

Sygn. akt VII Ga 299/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Maciej Głos

Sędziowie: SSO Irena Cywoniuk

SSR del. Beata Gnatowska (spr.)

Protokolant: Aleksandra Oliferuk

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2016 roku w Białymstoku

na rozprawie sprawy z powództwa **M. S.**

przeciwko **Č. S. w P. w Republice Czeskiej**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 5 kwietnia 2016 r. sygn. akt V GC 484/14

I. Zmienia zaskarżony wyrok:

a) w pkt. 1 w ten sposób, że obniża zasądzoną od pozwanego Č. S. w P. w Republice Czeskiej na rzecz powoda M. S. kwotę do 5.537,18 zł (pięć tysięcy pięćset trzydzieści siedem złotych osiemnaście groszy) z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od dnia 20 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., zaś od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym za opóźnienie i oddala powództwo w pozostałym zakresie.

b) w pkt. 2 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 884,43 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

II. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.977,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

Sygn. akt VII Ga 299/16

UZASADNIENIE

Powód M. S. w pozwie skierowanym przeciwko Č. P. A.S. z siedzibą w P. w Czechach wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 2.000,00 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu tytułem części utraconych korzyści związanych z uszkodzeniem pojazdu na skutek zdarzenia drogowego.

W odpowiedzi na pozew Č. P. A.S. z siedzibą w P. w Czechach wniosła o oddalenie powództwa w całości podnosząc, iż wypłaciła powodowi kwotę 2.074,00 zł tytułem utraconych korzyści, która jej zdaniem w pełni kompensuje poniesioną przez niego szkodę.

Pismem z dnia 23 marca 2014 roku powód rozszerzył powództwo do kwoty 17.068,94 zł.

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2016 roku, sygn. akt V GC 484/14, Sąd Rejonowy w O. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 17.068,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014

roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Orzekł też o kosztach procesu.

Z ustaleń tego Sądu wynikało, iż powód M. S. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług transportowych, które wykonuje przy użyciu samochodów stanowiących jego własność, jak również przy użyciu samochodów użytkowanych na podstawie umowy leasingu, w tym przy użyciu samochodu marki (...) o nr rejestracyjnym (...). W dniu 13.12.2013 r. doszło do kolizji, w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd marki (...) o nr rejestracyjnym (...). W dniu zdarzenia pozwana świadczyła sprawcy ochronę ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Pozwana wypłaciła powodowi kwotę 15.364,78 zł tytułem odszkodowania za naprawę uszkodzonego pojazdu oraz kwotę 2.074,00 zł tytułem utraconych korzyści. Okres unieruchomienia pojazdu marki (...) o nr rejestracyjnym (...) wyniósł 34 dni, tj. od 18.12.2013 r. do 20.01.2014r.

Mając powyższe ustalenia faktyczne na uwadze Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne w części. Podzielił stanowisko biegłej sądowej która ustaliła, iż utracone korzyści w okresie unieruchomienia pojazdu powoda marki (...) o nr rejestracyjnym (...), wskutek niemożliwości świadczenia usług transportowych, wyniosły 19.142,94 zł. Podał przy tym, w ślad za biegłą sądową, iż kwota utraconych korzyści nie jest równoznaczna z dochodem uzyskanym przez powoda korzystającego z pojazdu, który został w danym okresie unieruchomiony.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 436 k.c., art. 805 k.c. i art. 822 k.c. w zw. z art. art. 361 k.c. i art. 363 k.c. Sąd I instancji zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 17.068,94 zł.

O odsetkach Sąd ten orzekł na podstawie art. 817 k.c., zaś o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku w części dotyczącej pkt. I w zakresie kwoty 11.531,76 zł oraz pkt. II wniosła strona pozwana. Zarzuciła mu naruszenie:

- przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 k.p.c., art. 328 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego, dokonaną z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów oraz naruszenie zasad logicznego rozumowania, w szczególności opinii biegłej sądowej z zakresu rachunkowości H. G., a co za tym idzie dokonanie błędnych ustaleń, że korzyści jakie powód osiągnąłby, gdyby mu nie wyrządzono szkody w pojeździe (...) nr rej. (...) w okresie 34 dni, 19.142,94 zł, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego wskazuje, iż korzyści powoda wynosiłyby 7.611,18 zł, co doprowadziło do błędnego rozstrzygnięcia,

- przepisów prawa materialnego, tj. art. 361 k.c., 363 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie błędne ustalenie granic odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela w ramach umowy OC sprawcy, tj. obarczenie odpowiedzialnością pozwanego nie tylko obowiązkiem zwrotu utraconych przez powoda korzyści ale też obowiązkiem zwrotu stałych kosztów takich jak opłata leasingowa, opłata za ubezpieczenie itp., które to koszty nie pozostają w adekwatnym związku ze zdarzeniem z dnia 13 grudnia 2013 roku, a powód ponosi niezależnie od tego czy korzysta z pojazdu (...) czy nie.

Mając na uwadze powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie ze stosownym rozstrzygnięciem o kosztach procesu za I i II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego była uzasadniona.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy były właściwe. Dokonana jednak przez ten Sąd ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pod kątem zasadności żądania pozwu okazała się po części nieprawidłowa.

Zarzuty apelacyjne, choć sformułowane w sposób niejednoznaczny, pozwalały na przyjęcie, że wydając orzeczenie Sąd I instancji dopuścił się naruszenia art. 233 k.p.c., a w konsekwencji art. 361 k.c.

Przechodząc do meritum sprawy, podstawą rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego była opinia biegłej sądowej z zakresu rachunkowości. Sąd ten podzielił tę opinię w całości przychyliając się do jej stanowiska, iż kwota utraconych korzyści nie jest równoznaczna z dochodem uzyskanym przez powoda korzystającego z pojazdu, który został w danym okresie unieruchomiony.

Pogląd ten, stanowiący podstawę wyliczenia należnego powodowi odszkodowania, nie uzyskał jednak aprobaty Sądu II instancji.

Znamiennym w tym względzie okazała się lektura orzecznictwa sądów powszechnych, z którego jednoznacznie wynika, iż utracone korzyści (*lucrum cessans*) obejmują tę część majątku poszkodowanego, o którą się jego aktywa nie powiększyły lub pasywa nie zmniejszyły, a skutek ten nastąpiłby, gdyby nie owo zdarzenie sprawcze, za które odpowiedzialność została przypisana pozwanemu (np. utrata zarobków, utrata spodziewanego zysku z zamierzonych transakcji handlowych, utrata korzyści z władania rzeczą) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 stycznia 2013 roku, I ACa 886/12, LEX nr 1259680). W konsekwencji ustalenie szkody podlegającej naprawieniu zgodnie z art. 361 § 2 k.c. i jej rozmiarów, następuje przy zastosowaniu metody dyferencyjnej. Metoda ta opiera się na porównaniu rzeczywistego stanu dóbr poszkodowanego w chwili ustalania szkody - ze stanem hipotetycznym, czyli takim, jaki by zaistniał, gdyby nie miało miejsca zdarzenie szkodzące. Pozwala uwzględnić nie tylko te zdarzenia, które zwiększają szkodę, ale i takie, które rozmiar ten zmniejszają (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 2014 roku, I ACa 685/14, LEX nr 1711573). Innymi słowy bada się stan majątkowy poszkodowanego przed i po nastąpieniu zdarzenia szkodzącego dla wykrycia różnicy w stanie majątkowym (tzw. metoda dyferencyjna, różnicowa) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 lutego 2016 roku, I ACa 1347/15, LEX nr 1994441).

Przenosząc powyższe na grunt tej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, jedynym sposobem wyliczenia utraconych korzyści po stronie powoda na skutek zdarzenia komunikacyjnego było obliczenie wysokości dochodów jakich ten ostatni nie uzyskał z powodu unieruchomienia jego pojazdu. Koniecznym dla tego było porównanie przychodu z kosztami jego uzyskania.

W tym miejscu istotnym jest stwierdzenie, iż Sąd Okręgowy nie zgadza się z opinią biegłej sądowej w części, w jakiej dla obliczenia wysokości utraconych korzyści odejmuje ona od hipotetycznego przychodu tylko wartość kosztów zmiennych, pomija zaś koszty stałe. Koszty stałe ponoszone są przez powoda bez względu na to czy pojazd jest w ruchu czy też jest unieruchomiony. Stanowią one zwykłe koszty prowadzonej działalności w związku z czym, zdaniem Sądu II instancji, do prawidłowego wyliczenia utraconych korzyści za czas przestoju koniecznym było odjęcie od przychodu także tej wartości.

Zwrócenia nadto uwagi wymaga, że biegła w swojej opinii pozostaje niekonsekwentna. Z jednej strony biegła podaje na str. 211 opinii uzupełniającej, że dochód jaki wskazuje pozwany został pomniejszony (...) również o koszty stałe związane z unieruchomionym pojazdem. Z drugiej zaś strony podaje na str. 212, że chcąc ustalić dochód, od kwoty utraconych korzyści należałoby odjąć stałe koszty, które powód poniósł i które wpłynęły na wynik działalności (...).

Dlatego też opinia biegłej sądowej w zakresie w jakim odnosi się ona do kwestii tego w jaki sposób dokonać wyliczenia kwoty utraconych korzyści powoda nie znalazła akceptacji Sądu Okręgowego.

Tym niemniej Sąd II instancji nie znalazł podstaw do nie skorzystania z wyliczeń rachunkowych biegłej sądowej (tj. wyliczeń przychodów, kosztów zmiennych i stałych) niezbędnych do określenia kwoty utraconych korzyści metodą dyferencyjną. Także same strony nie wnosiły zastrzeżeń do opinii biegłej sądowej w tej części.

Z tych wszystkich powodów należało przyjąć, że kwota utraconych przez powoda korzyści wyraża się wartością 7.611,18 zł (51.542,64 zł (przychód utracony w okresie 34 dni) - 32.399,70 zł (koszty zmienne) - 11.531,76 zł (koszty stałe) (k.

180, 210). Biorąc pod uwagę wypłaconą już przez pozwanego z tego tytułu kwotę (tj. 2.074 zł), kwota należna powodowi z tego tytułu wyraża się wartością 5.537,18 zł. W tym zakresie wyrok w pkt. 1 nie został zaskarżony.

Czyniło to koniecznym zmianę zaskarżonego wyroku na mocy art. 386 § 1 k.p.c. w ten sposób, że zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę obniżono do kwoty 5.537,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty i oddalono powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu za I instancję orzeczono na mocy art. 100 k.p.c. mając na uwadze okoliczność, iż powód wygrał proces w 32,44 %, zaś pozwany w 67,56 %.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt. 5 i § 10 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).